

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

mw. E Aldenberg
telefoon 038 499 86 43
e.aldenberg@overijssel.nl

SER Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
12.05.2020	2020/0089165	-	16.01.2020	-

Onderwerp: Reactie SER advies Energietransitie en arbeidsmarkt

Geachte heer Webers,

Op 16 januari 2020 hebben wij uw advies 'Energietransitie en arbeidsmarkt Overijssel; Samen op Streek' ontvangen. Met deze brief willen wij onze dank en waardering uitspreken voor uw advies en de daarin genoemde aanbevelingen voor de verdere aanpak van de energietransitie en arbeidsmarkt in Overijssel.

Met u zijn wij van mening dat de energietransitie een urgent en belangrijk onderwerp is. Samen met onze alliantiepartners werken we aan 20% Nieuwe Energie in 2023 en willen we bijdragen aan integrale arbeidsmarktagenda's en vernieuwende onderwijsconcepten stimuleren. Uw adviezen sluiten naadloos aan op het Statenbesluit 'Naar een inclusieve, wendbare en toekomstgerichte arbeidsmarkt' en het Statenvoorstel 'Investeringsimpuls Energietransitie'. In onze reactie gaan we aan de hand van uw tienpuntenplan in op onze inzet in lopende programma's en op de nieuwe ontwikkelingen waarin we uw adviezen mee kunnen nemen in de verdere uitvoering.

1. Erken de urgentie van energietransitie en kies voor een integrale en innovatieve aanpak

Wij werken samen met een groot aantal partners aan een integrale uitvoering van de energietransitie rondom het Programma Nieuwe Energie Overijssel (NEO). De provincie neemt ook deel aan programma's als INDU-ZERO en Transform, beide innovatieve aanpakken voor grootschalige verduurzaming van de gebouwde omgeving in samenwerking met woningcorporaties. Ook in de Regionale Energie Strategieën (RES) wordt integraal naar de energieopgave gekeken.

Voor het programma NEO is een tussenevaluatie uitgevoerd om te kijken wat werkt en wat niet. De aanbevelingen die CE Delft hierin heeft gedaan sluiten aan op de SER-adviezen. In het Statenvoorstel Investeringsimpuls Energietransitie brengen wij een focus aan op speerpunten waar de provincie het verschil kan maken: energiebesparing bij woningen en bedrijven, energiegebieden en warmtenet projecten. Bij de te ontwikkelen energiegebieden komen de door SER benoemde punten samen: energie-infrastructuur, meervoudig ruimtegebruik, lokaal initiatief van bewoners en ondernemers, functie-combinaties en innovatie. Met de warmtenetprojecten dekken we het 'vollooprisico' en/of de onrendabele top af van warmtenetprojecten die op korte termijn in uitvoering gaan. Het project INDU-ZERO heeft de intentie om marktvoorwaarden te creëren voor een innovatieve aanpak van grootschalige verduurzaming wat nieuwe werkgelegenheid zou kunnen opleveren. De investeringsimpuls draagt bij aan andere provinciale opgaven zoals ruimtelijke ordening, circulaire economie, duurzame mobiliteit, innovatie (MKB-programma) en behoud en groei van werkgelegenheid in Overijssel.

2. Gebruik 'unique selling points' van Overijssel bij de aanpak van energietransitie

Een deel van de Essentmiddelen is in 2012 ingezet om het Energiefonds Overijssel op te richten. Dit fonds (omvang 200 miljoen, revolverend) levert een belangrijke bijdrage aan de energietransitie. In het Coalitieakkoord is opgenomen dat wordt nagegaan welke mogelijkheden er zijn om de voorwaarden van het fonds te verruimen ten gunste van lokale (energie-)initiatieven, zodat ook ontwikkelfinanciering kan worden verstrekt. Zo zullen meer lokale energie-initiatieven in staat zijn een initiatief tot realisatie te brengen en daarmee zichzelf als 'beweging' verder professionaliseren en organiseren.

Samenwerking vindt plaats in IPO-verband en specifiek ook met de provincie Gelderland, o.a. op het gebied van innovatie, gebouwde omgeving en in programma Transform. Met Duitsland zijn wij al enkele jaren op bestuurlijk niveau verbonden met Nedersaksen en de Noordelijke Nederlanden via het GROS-verband. Wij werken in uiteenlopende Interreg-projecten samen met Duitsland (bv. project INDU-ZERO) en ondersteunen projecten waar nodig. Op het gebied van batterij-opslag werken wij samen met Münster. Op verschillende thema's zien we mogelijkheden voor intensivering van de samenwerking, bijvoorbeeld op energieopslag, waterstof en grensoverschrijdende energie-uitwisseling.

3. Voer een regierol op het vlak van ruimtelijke ordening

De Omgevingswet en de Omgevingsvisies geven regels en kaders mee voor participatie en de inpassing van projecten in de fysieke leefomgeving. In onze Omgevingsvisie zijn voor windenergie drie gebieden aangegeven; uitsluitingsgebieden, kansrijke zoekgebieden en overige gebieden. In de overige gebieden is windenergie toegestaan als sprake is van een goede landschappelijke inpassing op basis van de aanwezige gebiedskenmerken. Het provinciale beleid voor zonne-energie is gebaseerd op de ladder van duurzame verstedelijking en vertaald in de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden art. 2.1.8 Omgevings-verordening. In de startnota's van de beiden RESsen is een afwegingskader vastgesteld dat een integrale afweging borgt op vier aspecten: energieopwekking, ruimtelijke kwaliteit, maatschappelijke acceptatie en maatschappelijke kostenefficiëntie. In de concept RESsen zijn als uitwerking van het criterium Ruimtelijke Kwaliteit, ruimtelijke ontwerpprincipes opgenomen die worden uitgewerkt en toegepast. Onderdeel van die ontwerpprincipes is onder andere dat het combineren van functies de voorkeur heeft boven enkelvoudig ruimtegebruik. In eerder genoemde energiegebieden willen we kijken naar de verschillende ruimtelijke opgaven, nieuwe functiecombinaties en innovatie.

4. Maak strategische keuzes om energietransitie efficiënt en effectief aan te pakken en betrek werknemers en inwoners bij het realiseren van de energietransitie

In de RESsen wordt uitwerking gegeven aan de ambitie van de regio's voor de grootschalige opwek van zonne- en windenergie en aangegeven hoe warmtevraag en -aanbod zich op hoofdlijnen ontwikkelt en welke aanpak dit vraagt op regionaal niveau. In het RES proces zijn bij de totstandkoming van de concept RES maatschappelijke organisaties betrokken. In de fase naar de definitieve RES, ofwel RES 1.0, wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het betrekken van bedrijven, maatschappelijke organisaties, lokale initiatieven, inwoners en specifiek de jongeren. Vanuit het programma NEO is ook veel aandacht voor ondersteuning van lokale initiatieven.

5. Ondersteun de energietransitie met praktisch toepasbare en transparante financieringsmogelijkheden

Het Rijk heeft financieringsmogelijkheden beschikbaar. Dit jaar komen aanvullende mogelijkheden in het Warmtefonds, ook voor huiseigenaren die door de huidige leennormen moeilijk of geen financiering kunnen krijgen. NEO heeft veel aandacht voor energiebesparing in de gebouwde omgeving en bij bedrijven. Wij werken samen met gemeenten aan ondersteuning van inwoners, o.a. via de gemeentelijke energieloketten en de aanpak van aardgasvrije wijken. In de Investeringsimpuls Energietransitie worden nog eens extra middelen ingezet voor publieksacties. Voor bedrijven zet de impuls in op uitbreiding van twee subsidieregelingen die energiebesparing stimuleren (tenderregeling en 'geld-terug' regeling). Ook willen we extra ondersteuning bieden voor bedrijven voor de uitwerking van businesscases voor benutting van restwarmte en verbeterde informatievoorziening voor het MKB. In de provincie lopen enkele grootschalige projecten (zonnevelden) waarbij opbrengsten ten goede komen aan het gebied zelf. Kennis hierover wordt beschikbaar gesteld en gedeeld. Om het goede voorbeeld te geven is een launching customer programma in ontwikkeling en onderzoeken wij hoe provinciale eigendommen (mede) kunnen worden ingezet voor de energietransitie.

6. Organiseer lokale uitvoeringsplannen en integrale samenwerking en kennisdeling

De provincie is partner in de twee RES regio's van Overijssel. Lokale energie-initiatieven blijven we ondersteunen. Wij werken, zoals eerder genoemd, met het Energiefonds aan de oprichting van een ontwikkelfaciliteit voor lokale energie-initiatieven. Ook zet de alliantie NEO extra in op het ondersteunen bij projectontwikkeling en het stimuleren van samenwerking van lokale energie-initiatieven. Daarnaast verkennen we aanvullende instrumenten om lokaal eigenaarschap en de realisatiekracht van lokale initiatieven te bevorderen.

Naar aanleiding van uw advies en van de tussenevaluatie van het programma NEO gaan we in gesprek met onze alliantiepartners over vernieuwde samenwerkingsafspraken en een aanscherping van het gezamenlijk geformuleerde uitvoeringsprogramma. Ook hierin evalueren we wat werkt en wat niet en zoeken we gezamenlijk naar nieuwe mogelijkheden.

7. Draag bij tot de ontwikkeling van integrale regionale arbeidsmarktagenda's

8. Leg de verbinding tussen de energie-agenda en de sociaaleconomische agenda

9. Stimuleer en ondersteun ontwikkeling van een regionale infrastructuur voor leven-lang-ontwikkelen

10. Stimuleer en ondersteun ontwikkeling van innovatieve onderwijsprogramma's

Het Statenbesluit 'naar een inclusieve, wendbare en toekomstgerichte arbeidsmarkt 2020-2023' dat PS in januari jl. hebben aangenomen, sluit naadloos aan op de adviezen van de SER Overijssel.

In het Statenbesluit staat het bijdragen aan het sneller realiseren van de eigen provinciale opgaven, waaronder de energietransitie, centraal. Het arbeidsmarktprogramma draagt bij aan de integrale arbeidsmarktagenda's via en door de regiodeals en door middel van het beleidsuitgangspunt om aan te sluiten bij het DNA van de regio. De lopende ontwikkelfondsen in Twente en regio Zwolle dragen fors bij aan een infrastructuur voor leven lang ontwikkelen. Daarnaast is expliciet opgenomen om publiek private samenwerkingsverbanden van onderwijs en werkgevers en vernieuwende opleidingsconcepten te faciliteren. Vanuit het Klimaatakkoord wordt bijvoorbeeld in enkele proeftuinen aardgasvrije wijken gewerkt aan arbeidsmarkt en scholing in een lerende wijkgerichte aanpak.

Tot slot

U geeft tot slot aan dat er verdiepende onderzoeken nodig zijn op basis waarvan de SER Overijssel concrete adviezen kan geven in de energietransitie. In het licht daarvan is ons verzoek bij komende adviezen nadrukkelijk het perspectief van en het draagvlak bij de sociale partners in te brengen. De meerwaarde van uw advisering is wat ons betreft vooral dat op die manier het gehele netwerk verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering van de adviezen. Qua vorm en inhoud van uw adviezen hebt u aangegeven hier nieuwe mogelijkheden voor te zien. In aansluiting op ons gesprek met u op 15 oktober 2019 nodigen wij u graag uit om hierover verder met elkaar van gedachten te wisselen.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg